

Kreditoru prasījumu noilgums

Kristaps Ābelis, Inga Kudeikina

Rīgas Stradiņa universitāte, Juridiskā fakultāte, Latvija

Ievads. Pamatoti kreditoru prasījumi var būtiski ietekmēt parādnieka vai tā mantinieku tiesības, taču kreditoru prasījumiem normatīvajos aktos ir noteikts noilguma termiņš, pēc kura iestāšanās kreditoram nav tiesību izvirzīt pretenzijas pret parādnieku. Kreditoru prasījumi un to spēkā esamība vienmēr ir aktuāls jautājums, jo uz to pamata kreditors var iegūt noteiktas tiesības pret parādnieku un radīt tam nelabvēlīgas tiesiskās sekas. Tomēr prakse liecina, ka kreditoru prasījumu noilgums netiek pārbaudīts gadījumos, kad kreditoram tiek piešķirtas zināmas tiesības pret parādnieku.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir izpētīt kreditoru prasījumu noilguma ietekmi uz civiltiesiskajām attiecībām gadījumos, kad tiek lemts par kreditoru prasījumiem, un sniegt priekšlikumus konstatēto problēmu novēršanai.

Darbs ir balstīts uz normatīvo aktu, judikatūras, citu prakses materiālu un doktrīnas izpēti.

Darbā tiek izmantota aprakstošā metode – lai aprakstītu iegūto informāciju, viedokļus un priekšlikumus, salīdzinošā metode – lai salīdzinātu normatīvajos aktos regulējumu par kreditoru prasījumu noilgumu un to sekām, un analītiskā metode – iegūtās informācijas izvērtēšanai un secinājumu izstrādei. Turklāt darbā tiek izmantas arī vispārzināmas normatīvo aktu interpretācijas metodes.

Rezultāti. Darbā ir izpētīti ar kreditoru prasījumu noilgumu saistītie jautājumi un priekšnoteikumi, lai iestātos noilgums, kā arī pētīti pierādīšanas jautājumi, kas saistīti ar noilguma iestāšanos. Pētot kreditoru prasījumu noilguma jautājumus, būtiska uzmanība tiek pievērsta arī kreditora un parādnieka juridiskajam statusam. Darbā kreditoru prasījumu noilgums tiek apskatīts tiesiskajās attiecībās, kas kreditoram ar parādnieku rodas uz civiltiesiska darījuma pamata, komercdarījuma pamata, mantojuma gadījumā un maksātnespējas gadījumā. Darbā tiek arī pierādīts, ka kreditoru prasījuma noilgums netiek pārbaudīts gadījumos, kad pēc kreditora pieprasījuma tiek noteikta aizgādība mantojumam, līdz ar to kreditors iegūst tiesības bez jebkāda tiesiska pamata.

Secinājumi.

1. Noilguma iestāšanās novēršana ir atkarīga no paša kreditora darbībām. Tieši kreditoram ir jāveic aktīvas darbības, lai izslēgtu noilguma iestāšanos.
2. Kreditoru prasījumu noilguma termiņš ir atkarīgs no kreditoru prasījuma rašanās pamata un parādnieka tiesiskā stāvokļa.
3. Kreditors, kura prasījumam saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir iestājies noilgums, nevar pretendēt uz sava prasījuma apmierināšanu un citu tiesību iegūšanu pretparādnieku.
4. Nepārbaudot kreditora prasījuma noilgumu, kreditors var atgūt tiesības, kuras ir zaudētas sakarā ar noilguma iestāšanos.